

	Aerosol (altijd met voorzetkamer) Wanneer 1 teug methode niet mogelijk is, of bij onvoldoende inhalatiekracht	Droog Poeder Inhalator Eerste keus (i.v.m. teller) voor patiënten waarbij 1 teug inhalatie mogelijk is en wanneer de patiënt over voldoende inhalatiekracht beschikt. Controleer evt. met de Incheck-Dial.	
SABA	 Salbutamol	 Terbutaline Turbuhaler	 Salbutamol Diskus
ICS	 Ciclesonide (1 keer daags) Fluticason Beclometason Budesonide	 Budesonide Turbuhaler	 Fluticason Diskus
ICS/LABA	 Fluticason/salmeterol Beclometason/Formoterol Budesonide/Formoterol Fluticason/Formoterol	 Budesonide/ Formoterol Turbuhaler	 Fluticason/ Salmeterol Diskus Fluticasonfuroaat/vilanterol Ellipta (1 keer daags)

Behandelstappen Astma (NHG standaard Astma bij volwassenen, 2020)

Stap 1. lage dosis ICS+formoterol zo nodig *of* SABA zo nodig
 Stap 2. Lage dosis ICS *of* lage dosis ICS+formoterol zo nodig.
 Stap 3. Intermediaire dosis ICS *of* Lage dosis ICS+LABA
 Stap 4. Hogere dosis ICS *of* intermediaire/hogere dosis ICS+LABA
 Stap 5. Overweeg verwijzing naar longarts

Bij klachten: -> extra inhalatie lage dosering ICS+formoterol (max 8x)
 -> aanvullend SABA (salbutamol max. 800 mcg per dag)

Overweeg tiotropium bij intolerantie voor LABA
N.B. doorgaan met ICS behandeling

Overweeg bij onvoldoende astmacontrole toevoeging van montelukast 1 dd 10 mg.
N.B. doorgaan met ICS behandeling.

Evalueer effect. Staak tiotropium en/of montelukast als het geen verbetering van astmacontrole geeft.

Longformularium - COPD

	Aerosol	Adem gestuurde aerosol	Soft Mist Inhaler	Droog Poeder Inhalator	
SABA	 Salbutamol	 Salbutamol Redihaler		 Salbutamol Diskus	 Salbutamol Novolizer
SAMA	 Ipratropium	 Berodual (SABA+SAMA)			
LABA	 Salmeterol Formoterol		 Olodaterol Respimat (1 maal daags)		 Formoterol Novolizer
LAMA			 Tiotropium Respimat (1 maal daags)	 Umeclidinium Ellipta (1 keer daags)	 Aclidinium Genuair
LAMA+LABA	 Glycopyrronium/formoterol (2 maal daags)		 Tiotropium/Olodaterol Respimat (1 maal daags)	 Umeclidinium/Vilanterol Ellipta (1 keer daags)	 Aclidinium/Formoterol Genuair
ICS	 Fluticason Beclometason, Budesonide Ciclesonide (1 keer daags)	 Beclometason Redihaler	Belangrijk: ICS uitsluitend bij persisterende longaanvallen of astma component		 Budesonide Novolizer
ICS+LABA & TRIPLE	 Fluticason/Salmeterol Beclometason/Formoterol Budesonide/Formoterol Fluticason/Formoterol	 ICS+LAMA +LABA			 Fluticasonfuroaat/Vilanterol Ellipta (1 keer daags)

Behandelstappen COPD (NHG standaard COPD)

Stap 1.	SABA of SAMA (evt. combineren)	Stap 3.	LAMA + LABA, LABA + ICS (zie NHG-standaard)
Stap 2.	LAMA of LABA	Stap 4.	Combinatie LAMA + LABA + ICS